

SÖKANDE

Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik, 556013-0683
105 73 Stockholm

Ombud: Advokaten Tomas Underskog
Advokatfirman Åberg & Co AB
Box 16295
103 25 Stockholm

SAKEN

Tillstånd enligt miljöbalken till bortledning av grundvatten på fastigheterna
Danderyd Enebyberg 1:90 och 1:91 samt tillfällig infiltration på fastigheterna
Danderyd Enebyberg 1:91 och 1:80

AnläggningsID: 75077
Avrinningsområde: 60/61
Koordinater (SWEREF 99 TM): N 6591466 / E 673089

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen ger AB Storstockholms lokaltrafik tillstånd enligt miljöbalken till

- a) tillfällig bortledning av grundvatten ner till + 16,8 m, och
- b) permanent bortledning av grundvatten ner till + 20,8 m, vilket motsvarar årligen återkommande lägsta nivå,

inom fastigheterna Enebyberg 1:90 och Enebyberg 1:91 i Danderyds kommun samt

- c) tillfällig infiltration inom fastigheterna Enebyberg 1:91 och Enebyberg 1:80 i Danderyds kommun under byggskedet.

Villkor

1. Om inte annat följer av mark- och miljödomstolens dom ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad AB Storstockholms lokaltrafik angett i ansökan eller i övrigt har åtagit sig i målet.
2. Senast 6 veckor innan verksamheten påbörjas, eller inom den kortare tid som tillsynsmyndigheten bestämmer, ska AB Storstockholms lokaltrafik till tillsynsmyndigheten inge ett förslag till kontrollprogram för den tillståndsgivna verksamheten.

Arbetstid

De arbeten för vattenverksamhet som medgetts i denna dom ska vara utförda senast inom 5 år från dagen för dom.

Oförutsedd skada

Tiden för framställande av anspråk i anledning av oförutsedd skada till följd av vattenverksamheten bestäms till 5 år, räknat från arbetstidens utgång.

Verkställighetsförordnande

Tillståndet i denna dom får tas i anspråk utan hinder av att domen inte har vunnit laga kraft.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen fastställer slutligt prövningsavgiften i målet till 18 942 kr.

Rättegångskostnader

AB Storstockholms lokaltrafik ska ersätta Länsstyrelsen i Stockholms län för rättegångskostnad med 16 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för dom till dess betalning sker.

Innehåll

YRKANDEN	5
AV BOLAGET FÖRESLAGNA VILLKOR	5
ANSÖKAN	6
Orientering oh icke-teknisk sammanfattning	6
Beskrivning av verksamheten	6
Rådighet	8
Höjdsystem	8
Planförhållanden	8
Geotekniska och hydrogeologiska förhållanden	9
Miljökonsekvensbeskrivning	10
Samråd	11
Miljökvalitetsnormer	11
Iakttagande av de allmänna hänsynsreglerna	11
Kontrollbestämmelser	13
Ersättningar	13
Arbets tid	13
Oförutsedd skada	13
Prövningsavgift	13
Verkställighetstillstånd	13
INKOMNA YTTRANDEN	14
Länsstyrelsens i Stockholms län	14
Miljö- och hälsoskydds nämnden i Danderyds kommun	18
Övriga myndigheter	19
Tekniska kontoret, Danderyds kommun (Enebyberg 1:80)	19
Charlotte och Henning Mührer (Ärlan 12)	19
BOLAGETS BEMÖTANDE	19
Yttrande från Länsstyrelsen i Stockholms län	19
Yttrande från Miljö- och hälsoskydds nämnden i Danderyds kommun	22
Yttrande från Tekniska kontoret, Danderyds kommun	23
Yttrande från Charlotte och Henning Mührer (Ärlan 12)	23
DOMSKÄL	23
Målets handläggning	23
Rådighet	23
Miljökonsekvensbeskrivning	23

Tillåtlighet och tillstånd.....	24
Villkor.....	26
Arbets tid och oförutsedd skada.....	27
Verkställighetsförordnade.....	28
Prövningsavgift	29
Rättegångskostnad.....	29
HUR MAN ÖVERKLAGAR	30

YRKANDEN

AB Storstockholms lokaltrafik (bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska lämna bolaget tillstånd enligt miljöbalken till

- a) tillfällig bortledning av grundvatten ner till + 16,8 m, och
- b) permanent bortledning av grundvatten ner till + 20,8 m, vilket motsvarar årligen återkommande lägsta nivå,

inom fastigheterna Danderyd Enebyberg 1:90 och Enebyberg 1:91.

Bolaget har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen ska lämna bolaget tillstånd enligt miljöbalken till tillfällig infiltration inom fastigheten Danderyd Enebyberg 1:91 och 1:80 under byggskedet.

Bolaget har också yrkat att mark- och miljödomstolen ska

- bestämma arbetstiden till 10 år från dagen för dom,
- fastställa tiden för oförutsedd skada till 5 år från utgången av arbetstiden,
- förordna att bolaget får ta tillståndet i anspråk även om det överklagas.

AV BOLAGET FÖRESLAGNA VILLKOR

Bolaget har ansett att följande villkor är tillfyllest för den tillståndssökta verksamheten.

1. Om inte annat följer av mark- och miljödomstolens dom ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget angett i ansökan eller i övrigt har åtagit sig i målet.
2. Senast 1 månad innan verksamheten påbörjas, eller inom den kortare tid som tillsynsmyndigheten bestämmer, ska bolaget till tillsynsmyndigheten inge ett förslag till kontrollprogram för den tillståndsgivna verksamheten.

ANSÖKAN

Bolaget har i ansökan och komplettering till denna redovisat i huvudsak följande.

Orientering oh icke-teknisk sammanfattning

Trafikförvaltningen för Region Stockholm bygger ut Roslagsbanan för att öka kapaciteten, förbättra tillgängligheten och förbättra bullerskyddet. En viktig del i utbyggnaden är att även vidta säkerhetshöjande åtgärder längs Roslagsbanan. Roslagsbanan är en viktig del av infrastrukturen för kollektivtrafiken i nordost och är utpekad som ett riksintresse av särskild regional betydelse.

Plankorsningen mellan Roslagsbanan och Portvägen vid Enebybergs hållplats i Danderyds kommun, är olycksdrabbad och i behov av ombyggnad för att få en trafiksäkrare lösning. Inom ramen för ombyggnationen ska en planskild väg-, gång- och cykelport anläggas i samma läge som den befintliga plankorsningen. Den planskilda korsningen bidrar även till ökad framkomlighet för bil-, cykel och gångtrafik.

Den planskilda korsningen är planerad att anläggas som en kombinerad vägport för motor-, gång- och cykeltrafik. Porten kommer att byggas som en plattrambro, med integrerad järnvägsbro. På bägge sidor av porten kommer täta betongtråg, upp till nivå +21,0 m, att anläggas. Betongträgen kommer att ha dräneringsledning på utsidan med en dränerande nivå på +20,8 m. Betongträgen kommer att anslutas till vägar inom området. Lägsta schaktbottennivå för vägporten är ca +18,44 m och ca +16,8 m för en pumpgröp som ska omhänderta dagvatten i driftskedet.

Beskrivning av verksamheten

Anläggandet av den planskilda korsningen vid Portvägen innebär schaktning, spontning och betongarbeten. För att kunna genomföra arbeten i torrhet kommer grundvattenytan tillfälligt sänkas till som mest 2,6 m under dagens medelnivå inom sponten. Påverkansområdet bedöms sträcka sig som längst ca 115 m ut från schaktet. Påverkansområdet avgränsas i öst och väst av berg i dagen.

En sänkning av grundvattennivån kan medföra att sättningar utvecklas. I förvarande fall finns en risk för sådan sättningsproblematik under byggskedet. För att undvika detta kan en tät spont installeras och tillfällig skyddsinfiltration vidtas. Omfattning av och läge för infiltration kommer att bedömas inom ramen för det kontrollprogram som kommer att upprättas för verksamheten.

Grundvattenströmningen kan tillfälligt komma att påverkas under byggskedet om schakt utförs inom tät spont vilken installeras ned till berg. För att förhindra en permanent påverkan i driftskedet kan ett permeabelt lager läggas under det täta betongtråget och delar av sponten dras upp för att återskapa den hydrauliska kontakt som finns i grundvattenmagasinet. De täta väggarna på betongtråget möjliggör att grundvattennivån återgår till nivån +20,8 i driftskedet, vilket är i nivå med årligen återkommande lägsta nivå. Bortledningen av grundvatten kommer därmed endast att ske under delar av året.

Länshållningsvatten från schakter, det vill säga tillrinnande dagvatten, nederbörd, inläckande grundvatten och vatten från sprängning, kommer att omhändertas. Vattnet kommer ledas antingen till dagvattensystemet eller infiltreras i närheten av verksamheten. Innan vattnet leds till dagvattensystemet eller till infiltration kommer kontroll av vattenkvaliteten att ske och eventuell reningsåtgärd vidtas.

Arbetena med anläggandet av den planskilda korsningen bedöms pågå under perioden 2020 och 2021. Under tiden för anläggningsarbetet kan buller och vibrationer uppstå till följd av bland annat transporter till och från arbets- och etableringsområdet, spontning, bergborrning och sprängning. Trafikförvaltningen har tagit fram riktlinjer för buller och vibrationer som finns inarbetade i miljöplanen (TF, 2019) för Roslagsbanans utbyggnad. Dessa riktlinjer används inom hela projektet och omfattar även det som avser arbetena för vattenverksamheten.

En utförligare beskrivning av verksamheten finns i den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen.

Rådighet

Åtgärderna berör fastigheterna Enebyberg 1:90 och Enebyberg 1:91 i Danderyds kommun, vilka ägs av bolaget.

Vad avser fastigheten Enebyberg 1:80 så avser ansökan arbeten som är en del av det pågående projektet att rusta upp och bygga ut järnvägen för Roslagsbanan. Ansökan avser en ur trafiksäkerhetskänslig nödvändig passage under järnvägen. Bolaget bör mot sådan bakgrund ha legal rådighet även omfattande del av fastigheten Enebyberg 1:80. Därtill kommer att bolaget ingått ett genomförandevtal med Danderyds kommun, ägare av fastigheten Enebyberg 1:80. Enligt § 8 i genomförandevtalet gäller följande.

”Parallellt med detta avtal ska SL och Kommunen där så erfordras även teckna avtal om permanent eller tillfälligt ianspråktagande av mark. För överlåtna markområden, upplåtelse av servitut och för den mark som tas i anspråk med tillfällig nyttjanderätt ska ingen ersättning utgå.”

Danderyds kommun har i en medgivandeskrift bekräftat att ett sådant avtal om permanent och tillfällig nyttjanderätt avseende fastigheten Enebyberg 1:80 kommer att tecknas mellan parterna framöver och har medgett att bolaget kan nyttja fastigheten Enebyberg tillfälligt. Danderyds kommun har i skriften godtagit att arbetena utförs och bibehålls enligt genomförandevtal och i form av nyttjanderättsavtal/servitut.

Höjdsystem

Koordinatsystemet i plan som tillämpats i ansökan är SWEREF 99 18 00 och höjdsystemet är RH2000.

Planförhållanden

Området är planlagt i stadsplan för del av Enebyberg (kv. Måsen, Ormen mindre m.fl.) Danderyd, beslutad 6/8 1963. Planen pekar ut verksamhetsområdet för järnvägsändamål samt själva korsningen som mark inom järnvägsmark som ska

vara tillgänglig för allmän gatutrafik. Den planskilda korsningen innebär mindre avvikelser från detaljplanen. Ingen ny detaljplan behövs för verksamheten.

I gällande översiktsplan, antagen av Kommunfullmäktige den 3 april 2006, framgår att Danderyds kommun arbetar kontinuerligt med trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder för att skapa en säker trafikmiljö samt att skapa nya spårförbindelser och öka kapaciteten. Att ersätta plankorsningen vid Enebyberg med en planskild korsning är i enlighet med gällande översiktsplan och bidrar till att säkerheten förstärks.

Geotekniska och hydrogeologiska förhållanden

Vid korsningen löper järnvägen i en nord-sydlig dalgång mellan två parallella höjdparter, där berget delvis är täckt av ett tunt och osammanhängande lager av morän. Norr om korsningen återfinns berg i dagen som har genomskurits för passage av Roslagsbanan. Vid fältbesök observerades berg i dagen på fastigheterna längs med Västra Banvägen och Östra Banvägen. I söder blir dalgången bredare. En lokal bergsklack har utifrån borrhningar identifierats i läget för schaktet. Längs med dalgången återfinns friktionsjord (utifrån kornstorleksanalyser benämnd som siltig sand och sandig morän) med överlagrande lera av varierande mäktighet. Utförda geotekniska undersökningar i anslutning till korsningen visar på ca 0-1 m fyllning, med ca 2-3 m lera och ca 0,5-4 m friktionsjord på berg. Utifrån sonderingarna 16BE001-003, lokaliserade längs med det planerade schaktet, framgår att lertäcket och friktionsjorden minskar i mäktighet med ett ökat avstånd från banvallen.

Grundvattenförekomsten Täby-Danderyd täcker en stor del av Täby kommun samt en mindre del av Danderyds kommun, inklusive området för den planerade planskilda korsningen i Enebyberg. Vattenförekomsten består av grundvatten lagrat i sprickor i urberget. Täby kommun betraktar vattenförekomsten som en nödvattentäkt med fyra anlagda brunnar för nödvattenförsörjning. Täby kommuns VA-enhet bedömer att arbetet vid Enebybergs hållplats inte berör befintlig nödvattentäkt i Täby så länge normal miljöhänsyn tillämpas. Danderyds kommun anser inte att vattenförekomsten är en nödvattentäkt.

Ett sammanhängande undre grundvattenmagasin förekommer under lertäcket i dalgången. Magasinet är långsträckt i nord-sydlig riktning. Grundvatten kan även förekomma i små och osammanhängande fickor ovanpå lertäcket, så kallat övre grundvattenmagasin. Enligt utförda sonderingar i området finns det inget sammanhängande övre magasin.

En utförligare beskrivning av de geotekniska och hydrogeologiska förhållandena finns i bilaga B.4 och bilaga B.5 till ansökan.

Miljökonsekvensbeskrivning

Vattenverksamheten bedöms inte medföra några negativa konsekvenser för natur- eller kulturmiljön.

Som framgår ovan kommer anläggandet av den planskilda korsningen delvis att utföras under grundvattennivån och kommer genom länshållning att påverka grundvattennivån i närheten av schaktet. En sänkning av grundvattennivån kan påverka markens bärförmåga. En viktig miljöaspekt är därför att se till att den temporära grundvattensänkningen under byggskedet inte orsakar sättningar på omgivande riskobjekt så som byggnader och ledningar. Inga negativa konsekvenser bedöms uppstå i förevarande fall, då skyddsinfiltration kan vidtas för att upprätthålla grundvattennivån och sättningar därmed kan undvikas. Konstruktionen av verksamheten är utformade för att i driftskedet inte påverka grundvattennivån på ett sådant sätt att sättningar uppstår.

Under byggtiden kan grundvattenströmningen komma att påverkas tillfälligt och lokalt. Under driftskedet kommer dock den färdiga konstruktionen att anläggas med ett vattenförande skikt av genomsläppligt material i botten och delar av spanten kan komma att kunna dras upp och avlägsnas när anläggningsarbetet har färdigställts. Därmed kommer den nordliga grundvattenströmningen i området att upprätthållas i driftskedet och grundvattenströmningen kommer således inte att påverkas permanent av verksamheten.

En utförligare redovisning av miljöeffekterna återfinns i bilaga B, bilaga B.4 och bilaga B.5 till ansökan.

Samråd

Bolaget har genomfört ett undersökningssamråd i enlighet med 6 kap. miljöbalken inför ansökan om tillstånd. En samrådsredogörelse återfinns i bilaga B.1 till ansökan.

Länsstyrelsen i Stockholms län har i beslut den 23 augusti 2018 bedömt att projektet inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormerna för vatten bedöms inte påverkas negativt av vattenverksamheten.

Iakttagande av de allmänna hänsynsreglerna

Kunskapskravet — 2 kap. 2 § miljöbalken

Bolaget har genom sina egna anställda och anlitande av konsulter tillräcklig kompetens för de verksamheter som ansökan avser. Samtliga utredningar har utförts av särskilt anlitade specialister.

Erforderliga försiktighetsmått — 2 kap. 3 § miljöbalken

Genom de åtgärder som har redovisats i ansökan med bilagor anser bolaget att det är visat att erforderliga försiktighetsmått kommer att vidtas.

Verksamhetens effekter kommer att följas upp inom ramen för ett kontrollprogram.

Bästa möjliga teknik — 2 kap. 3 § 1 st. 2 p. miljöbalken

Bolaget har eftersträvat att använda sådan teknik som ger så stor effekt som möjligt, samtidigt som den är anpassad till områdets förhållanden och påverkar miljön i minsta möjliga utsträckning.

Produktvalsprincipen — 2 kap. 4 § miljöbalken

Sedvanliga krav kommer att ställas på involverade entreprenörer avseende exempelvis drivmedel och smörjolja till maskiner som används för arbetenas utförande.

Resurshushållning — 2 kap. 5 § miljöbalken

Bolaget eftersträvar att hushålla med råvaror och energi samt att utnyttja möjligheterna att minska avfall, minska mängden skadliga ämnen i material och produkter, minska de negativa effekterna av avfall och att återvinna avfall. Bolaget kommer i möjlig mån att använda förnybara energikällor.

Lokaliseringsprincipen — 2 kap. 6 § miljöbalken

Bolaget har övervägt alternativa lokaliseringar av de verksamheter som omfattas av denna ansökan. Alternativen har utvärderats utifrån huruvida de tillgodoser ett antal uppsatta krav gällande bland annat trafik, säkerhet, funktionalitet och markanvändning. Vid en samlad bedömning konstateras att den valda lokaliseringen är mest lämplig. Som ovan anmärkts står verksamheten inte i strid med några detaljplaner eller områdesbestämmelser och den är förenlig med kommunens översiktsplan.

En närmare redovisning av alternativen återfinns i miljökonsekvensbeskrivningen.

Ansvar för efterbehandling — 2 kap. 8 § miljöbalken

Den verksamhet som avses med denna ansökan bedöms inte aktualisera något ansvar för efterbehandling.

Kontrollbestämmelser

Ett kontrollprogram kommer att tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Ersättningar

Bolaget anser inte att någon ersättningsgill skada uppkommer till följd av vattenverksamheten. Om skada trots detta skulle uppkomma anser SL att denna får handläggas i den ordning som föreskrivs för oförutsedda skador.

Arbetstid

Bolaget anser att arbetstiden ska bestämmas till 10 år från dagen för dom.

Oförutsedd skada

Någon skada är inte att förutse, framförallt med hänsyn till verksamhetens föreslagna skyddsåtgärder. Om skada trots detta skulle uppkomma bör den visa sig under verksamhetens tidigare skede. Tiden för oförutsedd skada bör därför kunna fastställas till 5 år från utgången av arbetstiden.

Prövningsavgift

Kostnaden för att genomföra de sökta åtgärderna uppskattas överstiga 1 000 000 kr men understiga 5 000 000 kr. Ansökningsavgiften bör därför fastställas till 15 000 kr.

Verkställighetstillstånd

Det är av ett allmänt intresse att den tillståndssökta verksamheten kan komma till stånd så snart som möjligt. Som framgått ovan är plankorsningen olycksdrabbad och i behov av ombyggnad för att få en trafiksäkrare lösning. Den tillståndsansökta verksamheten innebär en planskild korsning som bidrar även till ökad säkerhet och framkomlighet för bil-, cykel- och gångtrafik.

Den tillståndssökta verksamheten är dessutom beroende av planerade trafikavstängningar som måste samordnas med övriga projekt på Roslagsbanan. Att

verksamheten kan påbörjas som planerat är även viktigt för att bolaget ska kunna upphandla och teckna avtal med entreprenörer.

Det allmänna intresset i kombination med den obetydliga påverkan på människors hälsa och miljö som verksamheten kommer att innebära, gör att förutsättningar föreligger att meddela verkställighetstillstånd.

INKOMNA YTTRANDEN

Remissmyndigheter och enskilda har i yttranden över ansökan slutligen och i huvudsak anfört följande.

Länsstyrelsens i Stockholms län

Inställning

Miljökonsekvensbeskrivningen har vissa brister och behöver kompletteras.

För det fall att tillstånd lämnas yrkar länsstyrelsen att det förenas med följande villkor:

- A. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten ta fram ett kontrollprogram för verksamheten, vilket ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan den tillståndsgivna bortledningen av grundvatten påbörjas. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och ska i samråd med tillsynsmyndigheten justeras allteftersom verksamheten fortskrider.
- B. Bolaget ska i kontrollprogrammet redovisa åtgärdsnivåer för alla objekt som identifierats som känsliga för grundvattenpåverkan. Den lägsta åtgärdsnivån per objekt ska avse en nivå till vilken grundvattenavsänkning kan ske utan risk för skada.
- C. Bolaget ska i syfte att undvika eller minska risken för skada på grund av grundvattenbortledningen infiltrera vatten i jord eller i berg eller i övrigt vidta de åtgärder som erfordras för att uppnå detta syfte.

Länsstyrelsen yrkar vidare att tiden för framställande av anspråk i anledning av oförutsedd skada till följd av vattenverksamheten ska bestämmas till 10 år räknat från arbetstidens utgång.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras avseende risk för ytterligare sättningar under driftskedet, miljökvalitetsnormer och hantering av föroreningar. Frågan om miljökvalitetsnormer är en tillåtlighetsfråga.

Risk för sättningar under driftskedet

Bolaget planerar att lägga en permanent dränering på nivån + 20,8 m.ö.h. Medelgrundvattennivån är idag +21,0 m.ö.h. Den permanenta dräneringen skulle således sänka medelgrundvattennivån med minst 0,2 m. I miljökonsekvensbeskrivningen anges på sid. 23 att sättningar pågår och att de kan vara orsakade av tidigare avsänkning av grundvattennivån.

Det framkommer inte av bolagets underlag hur länge lägsta återkommande nivån har varit +20,8 m.ö.h., och om leran är konsoliderad för denna nivå. Då sättningar pågår skulle man kunna misstänka att sättningar i jordlagren inte har hunnit utbildas till den lägsta nivån + 20,8 m. ö. h. Om leran inte är konsoliderad för dräneringsdjupet + 20,8 m.ö.h. skulle dräneringen kunna orsaka en ökad sättningsrörelse i skyddsobjekten under en stor del av drifttiden.

Utan beskrivning av konsolideringsförhållanden och resonemang om pågående sättningar går det inte att skaffa sig en bild av risken för att verksamheten ska orsaka sättningsrörelser, utöver redan pågående, under driftskedet.

Länsstyrelsen anser därför att miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras med uppgifter om

- Vilket grundvattentryck leran är konsoliderad för.
- Resonemang om risken för att den sökta verksamheten ska orsaka sättningar, utöver redan pågående.

Länsstyrelsen instämmer i och för sig inte i att tillkommande sättningar generellt börjar utvecklas först efter det att den temporära grundvattensänkning understiger den lägsta naturliga grundvattennivån i området. En sådan slutsats skulle behöva utvecklas med ett resonemang om tidsutdräkt för avsänkningen. Länsstyrelsen noterar att bolaget även anför ”att nivån +20,8 är en återkommande lägsta nivå sedan lång tid tillbaka (mätserien sträcker sig från 1968). De pågående sättningarna visar på att leran inte har hunnit anpassa sig till dessa trycknivåer”, vilket motsäger bolagets första slutsats.

Då påverkansområdet dock är litet och bolaget har beskrivit hur kontroll ska genomföras anser länsstyrelsen trots ovanstående att risken för skador till följd av sättningar är acceptabel.

Miljö kvalitetsnormer

Den planerade verksamheten ska bedrivas inom grundvattenförekomsten Täby-Danderyd SE659439-162852. Länshållningsvatten planeras att bortskaffas på två alternativa sätt. Det första alternativet är att infiltrera länshållningsvattnet genom översilning, vilket skulle kunna medföra en risk för förorenings spridning till grundvattenförekomsten. Det andra alternativet är att avleda länshållningsvattnet till dagvattennätet som leder till ytvattenförekomsten Stora Värtan, SESE658925-163265. Vatten kommer att bortledas under projektets livslängd, enligt beräkningar i ansökan ca 22 liter/minut. Det saknas beskrivning av om den sökta verksamheten kan påverka vattenförekomsterna så att möjligheten att nå miljö kvalitetsnormen äventyras eller försämras på ett otillåtet sätt.

Länsstyrelsen anser att bolaget behöver beskriva

- Den sökta verksamhetens påverkan på grundvattenförekomsten Täby-Danderyd SE659439-162852 och på ytvattenförekomsten Stora Värtan, SESE658925-163265. Beskrivningen ska inkludera huruvida den sökta verksamheten kan påverka vattenförekomsterna så att möjligheten att nå miljö kvalitetsnormen äventyras eller försämras på ett otillåtet sätt. Både ekologisk och kemisk status behöver beaktas.

Föroreningar

Ändring av grundvattennivåer genom bortledning eller infiltration samt översilning av länshållningsvatten, både under uppförandetiden och under vägportens drift, kan leda till ändrade riktningar för grundvattenflöden vilket kan påverka spridningen av föroreningar, i och utanför det aktuella området. Spridningen av föroreningar kan innebära att tidigare icke förorenade områden kan bli förorenade. Även områden i anslutning till, men utanför det aktuella området, kan bli förorenade. Då föroreningar kan flytta sig kan länshållningsvattnets kvalitet ändras över tid.

Det finns en risk att kreosot finns i området och på längre sikt förorenar länshållningsvattnet, trots att kreosot inte har upptäckts i prover på grundvatten.

I området förekommer sulfidlera, som kan orsaka miljöproblem såsom pH-sänkning och urlakning av metaller vid hantering. Oxidation av sulfidlera, genom kontakt med syrehaltigt grundvatten eller luft, bör generellt undvikas.

Länsstyrelsen anser att bolaget behöver komplettera miljökonsekvensbeskrivningen med beskrivning av

- Preliminära mätparametrar och värden för kontroll av länshållningsvattnets kvalitet i kontrollprogrammet.
- Hur sulfidhaltiga massor ska identifieras.
- Hur sulfidhaltiga massor ska hanteras i byggskedet.
- Om det finns risk att kvarvarande sulfidhaltiga massor oxideras under driftskede och vid behov skyddsåtgärder.

Då förslag till riktvärden för bortlett länshållningsvatten saknas, saknas även förutsättningar att bedöma verksamhetens miljökonsekvenser avseende föroreningsspridning.

Skäl för länsstyrelsens yrkade villkor

Yrkat villkor A ger en rimlig tid för tillsynsmyndigheten och bolaget att samråda om kontrollprogrammet. Ofta behöver kontrollprogrammet kompletteras. Yrkat

villkor A innehåller också en beskrivning av att samråd behöver göras och att kontrollprogrammet ska hållas aktuellt, samt hur justeringar ska göras. Sammantaget blir det ett tydligt villkor avseende kontrollprogrammet. Visserligen har arbetena en liten omfattning men tidsserier för grundvatten och sättningsmätningar behöver likväl upprättas i god tid. Formuleringen är hämtad från villkor 5.2 i dom i mål nr M 1431-17, meddelad vid Nacka tingsrätt den 19 juni 2019.

Yrkat villkor B ger ett förtydligande avseende bolagets ansvar att identifiera åtgärdsnivåer för att begränsa omgivningspåverkan och vad åtgärdsnivåer ska innebära. Formuleringen är snarlik villkor 5.4 i dom i mål nr M 1431-17.

Yrkat villkor C är ett förtydligande av bolagets ansvar att vidta skyddsåtgärder. Formuleringen är hämtad från villkor 6 i dom i mål M 1431-17.

Avseende tid för oförutsedd skada

I PM Geoteknik- Sättningsberäkningar redovisas att 80 procent av sättningarna har utbildats efter 10 år. Vid 80 procent utbildade sättningar torde de flesta sättningsskador vara utbildade. Länsstyrelsen anser att bolagets yrkande om tid för oförutsedd skada innebär en för kort tid för att sättningar i lera ska hinna utbildas och eventuella skador hinna uppkomma.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Danderyds kommun

För att underlätta tillsynen förordar miljö- och hälsoskyddsnämnden att ett kontrollprogram för den miljöfarliga verksamheten (byggandet och utsläppandet av länshållningsvatten) tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och senast sex veckor innan den miljöfarliga verksamheten påbörjas inges till tillsynsmyndigheten.

Den miljöfarliga verksamheten, exempelvis schaktning och byggnation, behöver inte nödvändigtvis påbörjas samtidigt som vattenverksamheten varpå nämnden förespråkar att sex veckor ska avse till när den miljöfarliga verksamheten startar. Nämnden vill även poängtera att ringa miljöpåverkan, per automatik inte minskar behovet av granskning och diskussion av kontrollprogram. Sex veckor bedöms vara

rimlig tid för tillsynsmyndigheten och bolaget att samråda om kontrollprogrammet. Tid ska även finnas för bolaget att komplettera kontrollprogrammet om så begärs av tillsynsmyndigheten.

En skötselplan för dagvattenanläggningen och utjämningsmagasinet bör tas fram i anslutning till att anläggningen tas i drift.

Övriga myndigheter

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten har avstått från att yttra sig.

Tekniska kontoret, Danderyds kommun (Enebyberg 1:80)

VA-verksamheten har pågående dialog med bolaget rörande de tekniska frågorna runt Portvägen och Enebybergs hållplats. Bolaget har hittills inte presenterat en för VA-verksamheten acceptabel lösning som är tekniskt hållbar och möjlig att i framtiden underhålla. Det är helt avgörande för projektets genomförande att bolaget i närtid kan presentera en sådan lösning.

Charlotte och Henning Mührer (Ärlan 12)

Charlotte och Henning Mührer har protesterat mot en grundvattensänkning som kommer att innebära stor risk för skador på hus och trädgård. De har krävt full ersättning för de skador som uppkommer.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Yttrande från Länsstyrelsen i Stockholms län

Leran och risk för sättningar

Leran är konsoliderad ner till nivå +21,5 (16BE001, 16BE003, 16BE004) respektive +21,9 (16BE002).

Vid en jämförelse av grundvattennivåer i ett närliggande rör från SGU:s mätprogram som ligger i ett liknande magasin i Vaxholm, har nivåer även vid

Enebyberg kunnat modelleras för en längre tid tillbaka. Jämförelsen visar på att nivån +20,8 är en återkommande lägsta nivå sedan lång tid tillbaka (mätserien sträcker sig från 1968). De pågående sättningsarna visar på att leran inte har hunnit anpassa sig till dessa trycknivåer.

Den permanenta grundvattenavsänkningen med ca 0,5 m från medelgrundvattennivån direkt vid träget har beräknats kunna medföra sättningsar om ca 1 cm. Avsänkningen bedöms dock vara väldigt lokal, den maximala avsänkningstratten för en avsänkning med 0,5 m har beräknats till ca 17 m ut från schaktets mittpunkt. De sättningskänsliga husen ligger alltså med god marginal utanför påverkansområdet.

De beräknade sättningsarna är dessutom utförda på den säkra sidan, eftersom tillkommande sättningsar börjar utvecklas först efter det att den temporära grundvattenavsänkningen understiger den lägsta naturliga grundvattennivån i området (jfr PM Geo-Sättningsberäkningar, bilaga B.5 till ansökan).

Sammantaget ser bolaget inte någon risk för sättningsar av betydelse utöver redan pågående.

Påverka vattenförekomsterna

Frågan om den sökta verksamheten kan påverka vattenförekomsterna på så vis att möjligheten att nå miljökvalitetsnormerna äventyras eller försämras på ett otillåtet sätt, behandlas framför allt i den till ansökan tillhörande miljökonsekvensbeskrivningen (se särskilt avsnitt *Miljökvalitetsnormer (MKN) och miljömål*, s. 37). Sammanfattningsvis bedöms miljökvalitetsnormerna för vatten inte påverkas negativt av vattenverksamheten.

Oavsett om bolaget beslutar att infiltrera länshållningsvattnet eller att leda bort vattnet till dagvattennätet, så kommer bolaget att genomföra provtagningar av länshållningsvattnet. Om riktvärden överskrids kommer bolaget att vidta lämpliga

åtgärder för rening av vattnet. Provtagningen av länshållningsvattnet kommer att ske inom ramen för kontrollprogrammet.

Mätparametrar, förorenade massor m.m.

Bolaget kommer att handla upp projektet som en totalentreprenad. Som framgår av miljökonsekvensbeskrivningen kommer bolaget att, genom krav på entreprenören, genomföra provtagning av länshållningsvattnet. Bolaget kommer även att kräva av entreprenören att denne är uppmärksam på avvikande färg och lukt i samband med schaktning. Dessa krav kommer att framgå av kontrollprogrammet som kommer att tas fram av bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten (kommunen). Om riktvärden överskrids kommer bolaget att kräva att entreprenören vidtar lämpliga åtgärder för rening av vattnet (som minst sedimentation och oljeavskiljning). Det är tillräckligt att lämpliga mätparametrar och värden för kontroll av vattnet tas fram till kontrollprogrammet.

Även miljö- och stadsbyggnadskontoret vid Danderyds kommun har, när bolaget efterfrågat riktlinjer för länshållningsvattnet, uttryckt att det är lämpligare om beslut om riktvärden fattas längre fram i processen samt att hanteringen av länshållningsvatten kan ingå i ett framtida kontrollprogram.

Det finns inte något miljömässigt behov av att bestämma tiden för inlämnande av kontrollprogrammet till så långt som tre månader innan verksamheten påbörjas. I sammanhanget ska framhållas att mätningar av grundvattennivåer pågår sedan 2016 och sättningsmätningar sedan 2018.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår vidare (se avsnitt *Föroreningar i mark och grundvatten* s. 30) att bolaget kommer att genomföra kompletterande provtagning för att utreda utbredningen av den sulfidlera som påträffats på östra sidan om järnvägen. Om det finns behov av vidare provtagning under produktionen kommer det att stämmas av med tillsynsmyndigheten. Bolaget kommer att kräva att entreprenören genomför kompletterande provtagning utifrån de behov som

framkommer vid entreprenörens detaljprojektering. Entreprenörens provtagningsplan ska granskas och godkännas av både bolaget och tillsynsmyndigheten. Bolaget kommer även att ställa krav på att entreprenören tar fram en masshanteringsplan som ska godkännas av både bolaget och tillsynsmyndigheten. Masshanteringsplanen kommer att omfatta bl.a. provtagning i produktion, hantering av massor med olika föroreningsnivå, provtagning och hantering av sulfidhaltiga massor samt länshållningsvatten.

I övrigt får ordningen för *anmälan om efterbehandling* anses vara tillräcklig för att säkerställa erforderlig hantering av eventuella förorenade massor.

Villkor

Bolaget anser inte att ansökan behöver kompletteras i enlighet med länsstyrelsens villkorsförslag. Den av bolaget föreslagna tiden om att kontrollprogram ska upprättas en månad innan den tillståndsgivna bortledningen av grundvatten påbörjas är lämplig. I detta sammanhang ska återigen särskilt beaktas verksamhetens ringa miljöpåverkan.

Oförutsedd skada

Bolaget vidhåller att tiden för oförutsedd skada ska fastställas till 5 år från utgången av arbetstiden. Som beskrivits kommer de kontroller och skyddsåtgärder som bolaget åtar sig att genomföra säkerställa att skada, om sådan trots planerade åtgärder skulle uppkomma, visa sig under verksamhetens tidigare skede.

Yttrande från Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Danderyds kommun

Bolaget kan acceptera att tiden för inlämnande av kontrollprogram bestäms till senast sex veckor innan verksamheten påbörjas. Vad som ska omfattas av kontrollprogrammet får enligt praxis slutligt bestämmas genom senare dialog mellan bolaget och tillsynsmyndigheten.

Bolaget åtar sig att upprätta en skötselplan för dagvattenanläggningen och utjämningsmagasinet i anslutning till att anläggningen tas i drift.

Yttrande från Tekniska kontoret, Danderyds kommun

Bolaget utgår från att en överenskommelse mellan bolaget och Danderyds kommun kommer att nås inom kort.

Yttrande från Charlotte och Henning Mührer (Ärlan 12)

Med hänsyn till de för verksamheten föreslagna skyddsåtgärder är någon skada på grund av verksamheten inte att förutse. Bolaget har dock åtagit sig att handlägga oförutsedda skador i enlighet med gällande ordning. Bolaget anser att tiden för oförutsedda skador kan fastställas till 5 år från utgången av arbetstiden. Arbetstiden bör, som framgår av ansökan, bestämmas till 10 år.

DOMSKÄL

Målets handläggning

Ansökan kom in till mark- och miljödomstolen den 3 juni 2019 och kungjordes i början av augusti 2019. Därefter har remissmyndigheter och enskilda yttrat sig. Bolaget har bemött yttrandena. Mark- och miljödomstolen har avgjort målet utan huvudförhandling. Det har inte funnits behov av att hålla syn på stället.

Rådighet

En verksamhetsutövare ska ha rådighet över vattnet inom det område där vattenverksamheten ska bedrivas. Var och en råder över det vatten som finns inom hans eller hennes fastighet. Rådighet kan också föreligga genom avtal. Bolaget har, som fastighetsägare, rådighet över vattnet inom fastigheterna Enebyberg 1:90 och 1:91 och, genom avtal med fastighetsägaren till Enebyberg 1:80, även rådighet över vattnet inom den fastigheten. Mark- och miljödomstolen anser således att bolaget har den rådighet som behövs för vattenverksamheten.

Miljökonsekvensbeskrivning

I beslut den 23 augusti 2018 meddelade länsstyrelsen att planerad verksamhet inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan, vilket medförde dels att bolaget kunde

lämna in ansökan med tillhörande liten miljökonsekvensbeskrivning, dels att en specifik miljöbedömning inte ska göras.

Länsstyrelsen har anfört att miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras avseende risk för ytterligare sättningar under driftskedet, miljö kvalitetsnormer och hantering av föroreningar.

Av 6 kap. 47 § miljöbalken följer att en liten miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla de upplysningar som behövs för en bedömning av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan förväntas ge. Beskrivningen ska även innehålla den samrådsredogörelse som har tagits fram enligt 6 kap. 25 § 2 miljöbalken.

Mark- och miljödomstolen anser att den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven på en liten miljökonsekvensbeskrivning i 6 kap. 47 § miljöbalken. Den kan därför läggas till grund för prövningen. En liten miljökonsekvensbeskrivning behöver inte godkännas genom ett särskilt beslut.

Tillåtlighet och tillstånd

Länsstyrelsen har, som det får förstås, motsatt sig ansökan då länsstyrelsen anser att miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras. Länsstyrelsen har därvid framhållit att frågan om miljö kvalitetsnormer är en tillåtlighetsfråga. De övriga remissmyndigheter som yttrat sig har inte haft några invändningar mot att bolaget ges tillstånd för den ansökta verksamheten.

Som framgått ovan anser mark- och miljödomstolen att den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de krav som uppställs på en liten miljökonsekvensbeskrivning i 6 kap. 47 § miljöbalken på sådant sätt att den kan läggas till grund för prövningen. Frågan blir därmed om den likväl har brister som innebär att det inte kan anses visat att sökta verksamheten är tillåtlig.

Domstolen delar bolagets bedömning att den sökta verksamheten inte innebär någon risk för sättningar utöver redan pågående och kan konstatera att även länsstyrelsen, under målets handläggning, bedömt att risken för skador till följd av sättningar är acceptabel.

När det gäller frågan om den sökta verksamheten kan påverka vattenförekomsterna så att möjligheten att nå miljökvalitetsnormen äventyras eller försämras på ett otillåtet sätt gör domstolen följande bedömning.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att regelbunden provtagning av länshållningsvatten kommer att ske under byggskedet i syfte att övervaka kvaliteten samt att vid behov kunna vidta lämpliga åtgärder för rening av vatten.

Miljökonsekvensbeskrivningen innehåller därmed tillräckliga uppgifter om de åtgärder som planeras för att undvika att den i målet sökta verksamheten bidrar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs. Domstolen bedömer vidare att den sökta verksamheten inte kommer att påverka vattenförekomsterna på sådant sätt att den kommer i konflikt med miljökvalitetsnormen.

Mark- och miljödomstolen delar vidare bolagets uppfattning att mätparametrar och värden för kontroll av länshållningsvattnets kvalitet är frågor som kan regleras i kontrollprogrammet. Det förhållandet att riktvärden för bortlett länshållningsvatten saknas i miljökonsekvensbeskrivningen innebär inte att det även saknas förutsättningar att bedöma verksamhetens miljökonsekvenser avseende föroreningsspridning.

Med beaktande av de kompletterande provtagningar och övriga åtgärder som bolaget åtagit sig att utföra anser domstolen att vad länsstyrelsen framfört avseende risken för föroreningsspridning inte utgör ett hinder mot att tillåta verksamheten.

Mark- och miljödomstolen anser att den sökta verksamheten även i övrigt är förenliga med bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken. Domstolen bedömer också att den sökta verksamheten varken står i strid med hushållningsbestämmelserna i

3-4 kap. miljöbalken eller de särskilda förutsättningarna för vattenverksamhet som följer av 11 kap. miljöbalken.

Utredningen i målet tyder på att den sökta verksamheten inte kommer att ge upphov till skador på omgivande fastigheter. Skulle så ändå ske, får detta lösas inom ramen för anmälan om oförutsedd skada.

Det finns inte heller i övrigt något hinder mot att tillåta verksamheten. Den är alltså tillåtlig och tillstånd ska därför lämnas.

Villkor

Allmänt villkor

Mark- och miljödomstolen anser att tillståndet ska förenas med ett allmänt villkor som utformas i enlighet med bolagets villkorsförslag på sätt som framgår av villkor 1 i domslutet.

Kontrollprogram

Bolaget har vidare föreslagit ett villkor innebärande att bolaget senast en månad innan verksamheten påbörjas ska inge förslag till kontrollprogram för den tillståndsgivna verksamheten till tillsynsmyndigheten. Bolaget har därefter, med anledning av yttrandet från miljö- och hälsoskyddsnämnden, accepterat att tiden för inlämnande av kontrollprogram bestäms till senast sex veckor innan verksamheten påbörjas.

Länsstyrelsen har dock yrkat att villkoret bör utformas på sådant sätt att framtagandet av kontrollprogrammet ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och att det ska ges in till denna myndighet senast tre månader innan den tillståndsgivna bortledningen av grundvatten påbörjas. Länsstyrelsen har vidare yrkat att det av villkoret ska framgå att kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och justeras i samråd med tillsynsmyndigheten allt eftersom verksamheten fortskrider. Länsstyrelsen har också yrkat att tillståndet ska förenas med ett villkor som innebär att bolaget i

kontrollprogrammet ska redovisa åtgärdsnivåer för alla objekt som identifierats som känsliga för grundvattenpåverkan.

Bolaget har motsatt sig länsstyrelsens förslag till kompletteringar. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten. Mark- och miljödomstolen anser att det, med beaktande av verksamhetens ringa miljöpåverkan, saknas anledning att utforma villkoret om kontrollprogram på sätt som länsstyrelsen begärt. Domstolen anser inte heller att det behöver föreskrivas ett särskilt villkor om att bolaget i kontrollprogrammet ska redovisa åtgärdsnivåer för alla objekt som identifierats som känsliga för grundvattenpåverkan.

Infiltration

Länsstyrelsen har yrkat att tillståndet ska förenas med ett villkor innebärande att bolaget, i syfte att undvika eller minska risken för skada på grund av grundvattenbortledningen, ska infiltrera vatten i jord eller i berg eller i övrigt vidta de åtgärder som erfordras för att uppnå detta syfte. Bolaget har motsatt sig länsstyrelsens förslag till komplettering.

Mark- och miljödomstolen anser inte att det för den aktuella verksamheten behöver föreskrivas ett särskilt villkor i syfte att undvika eller minska risken för skada på grund av grundvattenbortledningen.

Arbetstid och oförutsedd skada

Bolaget har yrkat att arbetstiden ska bestämmas till 10 år från dagen för dom. Med beaktande av de arbeten som ska utföras för den tillståndssökta vattenverksamheten och det verkställighetsförordnande som beslutats (se nedan) så anser mark- och miljödomstolen dock att det inte finns skäl att bestämma en längre arbetstid för dess utförande än 5 år.

Bolaget har också yrkat att mark- och miljödomstolen ska fastställa tiden för framställande av anspråk i anledning av oförutsedd skada till 5 år från utgången av arbetstiden. Länsstyrelsen har dock yrkat att tiden ska bestämmas till 10 år och

anfört att bolagets yrkande innebär en för kort tid för att sättningar i lera ska hinna utbildas och eventuella skador hinna uppkomma.

Domstolen delar bolagets uppfattning att eventuella skador, med beaktande av de kontroller och skyddsåtgärder som bolaget åtagit sig att utföra, kommer visa sig under verksamhetens tidigare skede. Det saknas därför anledning att bestämma tiden till längre än fem år, d.v.s. i enlighet med vad bolaget har yrkat.

Verkställighetsförordnade

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen ska förordna att bolaget får ta tillståndet i anspråk även om det överklagas.

Huvudregeln är att en dom får tas i anspråk först när den har vunnit laga kraft. När det finns skäl till det får mark- och miljödomstolen dock förordna att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk, även om domen inte har vunnit laga kraft.

Sökanden ska därvid visa att det finns konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande samt ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart. Det krävs att sökandens intresse med viss marginal väger tyngre än de intressen som talar för att ett lagakraftvunnet avgörande bör finnas innan tillståndet får tas i anspråk. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras (se NJA 2012 s 623).

I detta fall har bolaget bland annat angett att det är av ett allmänt intresse att den tillståndssökta verksamheten kan komma till stånd så snart som möjligt eftersom den aktuella plankorsningen är olycksdrabbad och i behov av ombyggnad för att få en trafiksäkrare lösning. Den tillståndsansökta verksamheten innebär enligt bolaget en planskild korsning som bidrar även till ökad säkerhet och framkomlighet för bil-, cykel- och gångtrafik. Den tillståndssökta verksamheten är därtill enligt bolaget beroende av planerade trafikavstängningar som måste samordnas med övriga projekt på Roslagsbanan.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att annat inte har framkommit än att de skador som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk kommer att bli begränsade och att det finns goda möjligheter att läka eventuella skador om tillståndsbeslutet skulle upphävas eller ändras. Det har inte heller rests några invändningar mot ett verkställighetsförordnande från remissmyndigheter eller sakägare.

Mark- och miljödomstolen finner vid en samlad bedömning att bolagets intresse av att kunna ta tillståndet i anspråk utan hinder av att domen vunnit laga kraft överväger risken för skada på miljön. Det finns därför skäl att besluta om ett verkställighetsförordnande.

Säkerhet för verkställighetsförordnandet behöver inte ställas då mark- och miljödomstolen bedömer att risken för irreparabel skada är liten.

Prövningsavgift

Prövningsavgiftens storlek har inte ifrågasatts. Något skäl för att minska eller efterskänka avgiften har inte framkommit. Prövningsavgiften ska därför fastställas till tidigare beslutat belopp.

Rättegångskostnad

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för genomgång av handlingarna med 16 000 kr, motsvarande 20 timmars arbete à 800 kr. Mark- och miljödomstolen anser att begärd ersättning är skälig och ska dömas ut. På beloppet ska ränta utgå enligt lag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD- 01)

Överklagande senast den 21 april 2020.

Katarina Winiarski Dol

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Katarina Winiarski Dol, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand samt de särskilda ledamöterna Ann-Sofie Eriksson och Niklas Johansson.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.